

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie

LWA- 410.014.02.2018
P/18/039

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/039 – Realizacja rządowych programów na rzecz aktywności społecznej osób starszych ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura NIK w Warszawie
Kontroler	Ilona Bożek, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/113/2018 z 12 lipca 2018 r. (dowód: akta kontroli tom 1 str. 1)
Jednostka kontrolowana	Stowarzyszenie W.A.R.K.A. WIZJA AKTYWNOŚĆ ROZRYWKA KULTURA ALTERNATYWA ² , ul. Gośniewska 46, 05-660 Warka
Kierownik jednostki kontrolowanej	Andrzej Zaręba, Prezes Zarządu ³ (dowód: akta kontroli tom 1 str. 2-13)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości⁴ realizację przez Stowarzyszenie W.A.R.K.A. trzech projektów dofinansowanych w latach 2015-2017 w ramach Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych⁵.

W latach 2013-2018 Stowarzyszenie W.A.R.K.A. realizowało sześć projektów dofinansowanych z ASOS w łącznej kwocie 654,7 tys. zł. Kontrola trzech projektów dofinansowanych w kwocie 366,1 tys. zł wykazała, że Stowarzyszenie przygotowało i wykonało wszystkie zadania zaplanowane w umowach o realizację i załączonych do nich ofertach, harmonogramach i kosztorysach. Działania podjęte przez Stowarzyszenie, zgodne z priorytetami i kierunkami określonymi w programie ASOS, pozwoliły osiągnąć założone cele, tj. zwiększenie aktywizacji osób starszych poprzez działanie w grupach senioralnych na terenie powiatu grójeckiego, zwiększenie wpływu seniorów na kształtowanie otoczenia oraz rozwijanie współpracy i dialogu pomiędzy grupami seniorów a samorządem lokalnym. Osiągnięcie założonych celów potwierdzają zwiększone wskaźniki realizacji projektów, tj. wzrastająca w latach 2015-2017 liczba osób w wieku powyżej 60 lat uczestniczących w imprezie masowej pn. Seniorada, wzrastająca liczba grup seniorskich współpracujących ze Stowarzyszeniem oraz osób korzystających z nowoczesnych technik komunikacji.

Stowarzyszenie prawidłowo przygotowało oferty o dofinansowanie z ASOS, terminowo złożyło sprawozdania końcowe z realizacji zadań oraz diagnozowało potrzeby osób starszych w trakcie i na zakończenie każdego z projektów. Zgodnie z art. 16 ust. 5 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁶, Stowarzyszenie prowadziło wyodrębnioną ewidencję księgową środków ASOS.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły sfinansowania z dotacji wydatków stanowiących koszty niekwalifikowalne, w łącznej kwocie 6,5 tys. zł (tj. 1,8% wydatków z dotacji w latach 2015-2017) oraz błędnej wyceny kosztów wkładu osobowego w 2017 r.

¹ Okres objęty kontrolą: lata 2013-2018 (I półrocze), z uwzględnieniem okresu wcześniejszego i późniejszego w zakresie związanym z przedmiotem kontroli.

² Dalej także: Stowarzyszenie W.A.R.K.A. lub Stowarzyszenie.

³ Uprawniony do reprezentacji podmiotu łącznie z innym członkiem Zarządu.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie

⁵ Program na lata 2014-2020 przyjęty uchwałą nr 237 Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2013 r. (M.P. z 2014 r. poz. 52), zwany dalej ASOS 2014-2020 lub ASOS.

⁶ Dz.U. z 2018 r. poz. 450, ze zm. Dalej: ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Prawidłowość przygotowania i wykonania zadania publicznego określonego w umowie

Opis stanu faktycznego

1.1. W latach 2013-2018 Stowarzyszenie realizowało w ramach ASOS sześć projektów, otrzymując dofinansowanie w łącznej kwocie 654,7 tys. zł⁷. Kontrolą objęto trzy projekty:

- „Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej Seniorów Powiatu Grójeckiego”, zrealizowany w 2015 r., na który, zgodnie z zawartą umową⁸, Stowarzyszenie otrzymało dotację w kwocie 126,8 tys. zł. Całkowity koszt zadania wyniósł 141,2 tys. zł, z czego dotacja stanowiła 89,8%;
- „Sieć Aktywnych Seniorów Powiatu Grójeckiego”, zrealizowany w 2016 r., na który, zgodnie z zawartą umową⁹, Stowarzyszenie otrzymało dotację w kwocie 132,0 tys. zł. Całkowity koszt zadania wyniósł 149,0 tys. zł, z czego dotacja stanowiła 88,6%;
- „Aktywna Sieć Seniorów z Powiatu Grójeckiego”, zrealizowany w 2017 r., na który, zgodnie z zawartą umową¹⁰, Stowarzyszenie otrzymało dotację w kwocie 107,3 tys. zł. Całkowity koszt zadania wyniósł 123,7 tys. zł, z czego dotacja stanowiła 86,8%.

Kwoty dotacji w wymienionych projektach zostały wykorzystane w całości.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 24-97, 100, 101-353; tom 2 str. 1-137)

Składane przez Stowarzyszenie oferty, zawarte umowy oraz przedkładane sprawozdania z realizacji zadania były zgodne ze wzorami określonymi w załącznikach do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie wzoru oferty i ramowego wzoru umowy dotyczących realizacji zadania publicznego oraz wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania¹¹ oraz rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 sierpnia 2016 r. w sprawie wzoru ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań¹².

Oferty składane do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej¹³ zawierały m.in. określenie miejsca realizacji zadania, opis i spójny z nim harmonogram oraz kosztorys działań. Na wniosek Stowarzyszenia umowy były aneksowane w związku ze zmianami w kosztorysach ofert¹⁴.

Sprawozdania końcowe z realizacji zadań publicznych zostały złożone terminowo¹⁵ i zawierały wszystkie wymagane elementy tj. opis wykonania zadania i informację o zrealizowanych działaniach oraz poniesionych kosztach. Realizacja poszczególnych działań została udokumentowana w sposób wiarygodny, w szczególności rachunkami, umowami, wydawnictwami¹⁶, publikacjami w Internecie i prasie. Analiza sprawozdań wykazała, że zrealizowano wszystkie planowane działania w zakresie zgodnym z ofertami stanowiącymi załączniki do umów zawartych z MRPiPS.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 101-353; tom 2 str. 1-137)

⁷ W 2013 r. projekt „Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej Seniorów” (62,2 tys. zł) realizowany w ramach programu na lata 2012-2013 przyjętego uchwałą nr 137 Rady Ministrów z dnia 24 sierpnia 2012 r. (M.P. poz. 642), który wygasł z dniem 31 grudnia 2013 r., w kolejnych latach projekty realizowano w ramach programu ASOS 2014-2020, w tym w 2014 r. projekt „Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej Seniorów” (94,0 tys. zł), w 2018 projekt „Liderzy zmian – Sieć Aktywnych Seniorów Powiatu Grójeckiego” (132,4 tys. zł).

⁸ Umowa nr 7170/2015/ASOS z 6 lipca 2015 r. realizowana w okresie od 1 kwietnia do 31 grudnia 2015 r.

⁹ Umowa nr 12194/2016/ASOS z 2 sierpnia 2016 r. realizowana w okresie od 1 czerwca do 31 grudnia 2016 r.

¹⁰ Umowa nr 14062/2017/ASOS z 23 maja 2017 r. realizowana w okresie od 1 marca do 31 grudnia 2017 r.

¹¹ Dz.U. z 2011 r. Nr 6, poz. 25; uchylone z dniem 3 września 2016 r.

¹² Dz.U. poz. 1300.

¹³ Do 16 listopada 2015 r. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Dalej: MRPiPS.

¹⁴ Aneks nr 1 do umowy nr 7170/2015/ASOS z 6 lipca 2015 r. zawarty w dniu 16 grudnia 2015 r., Aneks nr 1 do umowy nr 12194/2016/ASOS z 2 sierpnia 2016 r. zawarty w dniu 1 grudnia 2016 r. i Aneks nr 1 do umowy nr 14061/2017/ASOS z 23 maja 2017 r. zawarty w dniu 4 grudnia 2017 r. W umowie z 2015 r. przesunięto środki w kwocie 1,5 tys. zł na koszty merytoryczne, pomniejszając koszty obsługi i koszty promocyjno-informacyjne. W latach 2016-2017 zmiany polegały na przesunięciach zaoszczędzonych środków finansowych pomiędzy pozycjami w ramach tych samych kategorii kosztów.

¹⁵ Sprawozdanie za 2015 r. złożono 28 stycznia 2016 r., za 2016 r. – 30 stycznia 2017 r., za 2017 r. – 30 stycznia 2018 r. Zgodnie z postanowieniami umów termin na złożenie sprawozdań końcowych wynosił 30 dni od dnia zakończenia terminu realizacji zadania publicznego.

¹⁶ Broszura pt. „Seniorada 2016” – publikacja z 2016 r. o grupach senioralnych z powiatu grójeckiego, broszura pt. „Miejsca przyjazne seniorom w powiecie grójeckim” opublikowana w 2017 r.

1.2. Działalność Stowarzyszenia objęta dofinansowaniem ASOS w latach 2015-2017 miała charakter nieodpłatny. Zgodnie z informacjami podanymi w ofertach i sprawozdaniach z realizacji zadań, organizacja nie pobierała opłat ani wpłat od adresatów zadań publicznych.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 98, 117, 154, 189, 207, 208, 237, 251, 270, 293, 302, 320, 321; tom 2 str. 16, 54, 75, 84, 100-101)

1.3. Realizując w latach 2015-2017 zadania publiczne finansowane z dotacji ASOS, Stowarzyszenie zatrudniało na podstawie umów cywilnoprawnych, zawieranych specjalnie na potrzeby zadania (umowy zlecenia lub o dzieło), od 12 do 18 osób¹⁷. Osoby te posiadały stosowne kwalifikacje (np. kursy szkół trenerskich, wykształcenie informatyczne, pedagogiczne, artystyczne itp.) i doświadczenie w zakresie zarządzania projektami, działalności organizacji pożytku publicznego, szkoleń i instruktażu umiejętności społecznych, dające rękojmię właściwej jakości ich realizacji. Stowarzyszenie współpracowało z ww. osobami przy realizacji wcześniejszych projektów ASOS oraz innych przedsięwzięć. Stawki godzinowe przyjmowano na poziomie powszechnie stosowanym na rynku lokalnym¹⁸.

Do obsługi projektu zatrudniono na umowę o pracę koordynatora projektu, którego wynagrodzenie ustalono proporcjonalnie do czasu jego zaangażowania w realizację projektu ASOS¹⁹ i według tego wskaźnika rozliczano koszty osobowe zatrudnienia pracownika.

(dowód: akta kontroli str. tom 1 str. 207-209, 211-214, 217-220, 320-322, 325-330; tom 2 str. 138-141)

Zgodnie z zawartymi umowami na realizację zadania publicznego w ramach ASOS, jako źródło finansowania zadania wskazano, obok dotacji i finansowego wkładu własnego, wkład osobowy²⁰, którego wartość wyniosła: 7,5 tys. zł w 2015 r., 10,5 tys. zł w 2016 r. i 10,5 tys. zł w 2017 r. Koszty te stanowiła nieodpłatna i dobrowolna praca wolontariuszy i społeczna praca dwóch członków zarządu (po 16 osób w latach 2015-2016 i 18 osób w 2017 r.), świadczona na podstawie porozumień o wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych. Potwierdzeniem wykonania pracy były karty pracy wolontariuszy, prowadzone zgodnie z wymogami ASOS. Zgodnie z regulaminem ASOS, w 2015 r. Stowarzyszenie wyceniło wartość wkładu osobowego, jako iloczyn przepracowanych godzin i stawek ustalonych w oparciu o ceny rynkowe obowiązujące dla danego rodzaju pracy²¹. W kolejnych latach za pracę ekspertów i specjalistów (cztery osoby w 2016 r. i trzy osoby w 2017 r.) stosowano stawki określone w regulaminach ASOS²², natomiast w odniesieniu do prac administracyjnych i pomocniczych w 2016 r. (12 osób) zastosowano stawkę zgodną z regulaminem ASOS.

W 2017 r. (15 osób) stawkę zawyżono o 5 zł w stosunku do określonej w regulaminie²³ (szczegółowy opis w stwierdzonych nieprawidłowościach pkt 2).

(dowód: akta kontroli str. tom 2 str. 158-175)

1.4. Łączne koszty projektów objętych badaniem wyniosły 413,9 tys. zł (141,2 tys. zł w 2015 r., 149,0 tys. zł w 2016 r., 123,7 tys. zł w 2017 r.), w tym koszty:

- merytoryczne 330,9 tys. zł (110,6 tys. zł w 2015 r., 125,4 tys. zł w 2016 r., 94,9 tys. zł w 2017 r.), obejmujące m.in. koszty zatrudnienia animatora/specjalisty ds. współpracy z seniorami, trenerów, doradców, wynajmu obiektów do prowadzenia szkoleń i warsztatów, zakupu artykułów spożywczych, materiałów, sprzętu i usług transportowych niezbędnych do przeprowadzenia zaplanowanych działań,

¹⁷ W 2015 r. 18 osób, z którymi zawarto 24 umowy zlecenia, w 2016 r. – 14 osób zatrudnionych na podstawie umów zlecenia (4 umowy) lub o dzieło (10 umów), w 2017 r. – 12 osób, zatrudnionych na podstawie umowy zlecenia (11 umów) lub o dzieło (5 umów).

¹⁸ Stawki wynosiły: w przypadku specjalisty ds. współpracy z seniorami (animatora grup seniorskich): 40 zł za godzinę, odnośnie trenerów (ekspertów, specjalistów od 100 zł do 130 zł za godzinę).

¹⁹ W 2015 r. w okresie od kwietnia do czerwca zatrudniony był pracownik, którego wskaźnik zaangażowania w projekt oszacowano na 57% czasu pracy, od lipca zatrudniono nowego pracownika, którego wskaźnik określono na poziomie 68%, w latach 2016-2017 ten sam pracownik poświęcał czas pracy na realizację projektów w 70%.

²⁰ Zgodnie z zapisami zawartymi w Regulaminach otwartych konkursach ofert w, podmioty składające ofertę współfinansowaną w ramach Programu ASOS są zobowiązane do przedstawienia wkładu własnego w wysokości co najmniej 10% wartości całości projektu (zadania). Za wkład własny uznaje się wkład finansowy lub wkład osobowy.

²¹ Praca grafika – stawka 60 zł/h, konsultacje działań merytorycznych członka zarządu – 70 zł/h, prace organizacyjne (pomoc w organizacji imprez masowych) – 25 zł/h.

²² W edycji ASOS 2016 r. (pkt 12.3. regulaminu) stawka godzinowa wynosiła: 100 zł, a w edycji 2017 (pkt 7.3 regulaminu) 75 zł.

²³ Regulamin edycji 2016 r. (pkt 12.3) określił limit na poziomie 30 zł/h, natomiast w edycji 2017 (pkt 7.3. regulaminu) stawkę ustalono na poziomie 25 zł/h

- obsługi zadania 76,0 tys. zł (25,6 tys. zł w 2015 r., 21,6 tys. zł w 2016 r., 28,8 tys. zł w 2017 r.), obejmujące m.in. koszty administracyjne tj. wynagrodzenie koordynatora projektu, koszty jego podróży służbowych, opłaty pocztowe, zakup sprzętu oraz koszty obsługi finansowo-księgowej,
- koszty działań promocyjno-informacyjnych 7,0 tys. zł (5,0 tys. zł w 2015 r. i 2,0 tys. zł w 2016 r.), obejmujące m.in. zakup banerów reklamowych, publikacje ogłoszeń w prasie.

Zgodnie z art. 16 ust. 5 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Stowarzyszenie wyodrębniło w ewidencji księgowej środki otrzymane na realizację umów dotyczących zadań publicznych zleconych w ramach ASOS. Analityczne konta księgowe zespołu 519 (dotacja ASOS), z odpowiednim podziałem na koszty merytoryczne (519-1000-), koszty obsługi zadań, w tym administracyjne i wyposażenia (519-2000-) oraz koszty działań promocyjno-informacyjnych (519-3000-), prowadzone były w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych wykazanych w sprawozdaniach z realizacji zadań²⁴.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 187-210, 299-324; tom 2 str. 82-104, 143-144)

1.5. Szczegółowe badanie wydatków poniesionych z dotacji w latach 2015-2017²⁵, w związku z realizacją zadań w ramach ASOS, na łączną kwotę 211,2 tys. zł, tj. 54,8 % ogółu poniesionych wydatków²⁶, w tym 68,0 tys. zł z 2015 r., 70,0 tys. zł z 2016 r. i 73,2 tys. zł z 2017 r.²⁷, wykazało m.in., że wszystkie wydatki były przewidziane w budżecie projektu i zostały poniesione w terminie realizacji zadań²⁸, co było zgodne w umowami. Poddane kontroli dokumenty księgowe zawierały elementy wymienione w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości²⁹, w tym m.in. zatwierdzenie merytoryczne, formalne i rachunkowe, akceptację osób upoważnionych oraz dekretację księgową. W opisach wskazywano projekt, którego wydatek dotyczy, rodzaj kosztów oraz podział finansowania na dotację i środki własne.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 207-213, 320-327; tom 2 str. 100-103, 105-107)

1.6. Łączne koszty sfinansowane z dotacji wyniosły 366,1 tys. zł, tj. 88,5% kosztów ogółem (126,8 tys. zł w 2015 r., 132,0 tys. zł w 2016 r. i 107,3 tys. zł w 2017 r.), w tym koszty:

- merytoryczne 304,7 tys. zł (102,4 tys. zł w 2015 r., 115,7 tys. zł w 2016 r. i 86,6 tys. zł w 2017 r., co stanowiło odpowiednio 87,2%, 95,0% i 88,4% dotacji),
- obsługi zadań, w tym administracyjne, wyposażenia i obsługi księgowej 55,6 tys. zł (20,6 tys. zł w 2015 r., 14,3 tys. zł w 2016 r. i 20,7 tys. zł w 2017 r., co stanowiło odpowiednio 16,2%, 10,8% oraz 19,3% dotacji),
- działań promocyjno-informacyjnych 5,8 tys. zł (3,8 tys. zł w 2015 r. i 2,0 tys. zł w 2016 r.).

Koszty związane z obsługą realizacji zadania sfinansowane z dotacji ASOS (w tym koszty administracyjne i koszty wyposażenia) były zgodne z wyznaczonymi limitami³⁰. W ramach tej kategorii kosztów, Stowarzyszenie rozliczyło koszty wynagrodzenia osoby koordynującej realizację projektów, połączeń telefonicznych, podróży służbowych oraz koszty obsługi księgowej zadania. Ponadto w latach 2015 i 2017 zaliczono do nich zakup wyposażenia (m.in. komputerów przenośnych), których wartość nie przekroczyła 3,5 tys. zł. Również koszty obsługi księgowej sfinansowane z dotacji mieściły się w kwocie wskazanego limitu i wynosiły odpowiednio 1,3%, 1,5% i 2,8% całkowitej kwoty dotacji. Wartość wykazanych kosztów wynikała z zawartych umów o pracę, delegacji służbowych rozliczonych zgodnie z zasadami wskazanymi w regulaminach.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 207-213, 320-327; tom 2 str. 100-103, 105-107, 145-152)

²⁴ W przypadku Stowarzyszenia nie było obowiązku badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta.

²⁵ Badaniem objęto dokumenty finansowe (rachunki, faktury, listy płac) wykazane w zestawieniach nr 4 sprawozdań końcowych za lata 2015-2017, co najmniej 15 z każdego zestawienia, w tym co najmniej cztery na najwyższe kwoty i co najmniej cztery dotyczące kosztów osobowych.

²⁶ Wydatki w latach 2015-2017 sfinansowane z dotacji i finansowego wkładu własnego wyniosły 385,3 tys. zł, w tym 133,7 tys. zł w 2015 r., 138,5 tys. zł w 2016 r. i 113,1 tys. zł w 2017 r.

²⁷ Badaniem objęto 35 (spośród 209) dokumentów wykazanych w sprawozdaniu za 2015 r. (tj. 16,74%), 35 (spośród 183) dokumentów wykazanych w sprawozdaniu za 2016 r. (tj. 19,13%) i 28 (spośród 158) dokumentów wykazanych w sprawozdaniu za 2017 r. (tj. 24,05%).

²⁸ W 2015 r. termin realizacji obejmował okres od 1 kwietnia do 31 grudnia, w 2016 r. – od 1 czerwca do 31 grudnia, w 2017 r. od 1 marca do 31 grudnia.

²⁹ Dz.U. z 2018 r. poz. 395, ze zm.

³⁰ W latach 2015 i 2017 limit ten wynosił 20% wartości dotacji, w tym koszty obsługi finansowo-księgowej do 5% wartości dotacji. W roku 2016 limit ten to 15% wartości dotacji, w tym koszty obsługi finansowo-księgowej do 5% wartości dotacji.

1.7. W rozliczeniach wydatków oraz w sprawozdaniach, w trakcie kontroli, stwierdzono rozliczenie w kosztach merytorycznych wydatków stanowiących wydatki niekwalifikowalne (zakup materiałów i usług stanowiących koszty remontów i inwestycji) w łącznej kwocie 6 449,10 zł (opisane poniżej w stwierdzonych nieprawidłowościach pkt 1).

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 207-213, 221-236, 320-327, 331-353; tom 2 str. 100-107, 111-137, 153-157)

1.8. W przypadku zbadanych projektów płatności gotówkowe w latach 2016-2017³¹ wyniosły łącznie 19,9 tys. zł, w tym 12,4 tys. zł w 2016 r. oraz 7,5 tys. zł w 2017 r. i dotyczyły w większości zakupów artykułów spożywczych i przemysłowych do biura, opłat pocztowych oraz wypłat nagród dla seniorów. Jako powody wybrania takiej formy płatności Sekretarz Zarządu wskazał na brak możliwości w danych sklepach płatności przelewem, a w przypadku finansowania nagród, preferowanym przez seniorów sposobem płatności była gotówka. Najwyższa kwota zapłacona gotówkowo wyniosła 1,0 tys. zł (w 2016 r. za materiały służące do realizacji inicjatywy senioralnej).

(dowód: akta kontroli tom 2 str. 176)

1.9. Zrealizowane przez Stowarzyszenie wydatki, stosownie do art. 4 pkt 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych³², podlegały wyłączeniu z obowiązku jej stosowania. Odnośnie wyceny kosztów działań realizowanych przez Stowarzyszenie w ramach Programu ASOS Sekretarz Zarządu podał w wyjaśnieniach, że zaplanowane w budżetach koszty na etapie składania oferty były szacowane na podstawie cen rynkowych, w oparciu o analizę wydatków ponoszonych w innych projektach realizowanych przez Stowarzyszenie. Przy składaniu zamówień powyżej 5,0 tys. zł stosowano zapytania do trzech wybranych wykonawców. Podstawowym kryterium wyboru wykonawców była cena oraz spełnianie warunków niezbędnych do przeprowadzenia danego działania (np. w przypadku wynajmu lokali – dopasowanie terminów, wymogów dotyczących sali i możliwości skorzystania z ośrodka przez seniorów).

W przedstawianych do MRPiPS ofertach zamieszczono uzasadnienie konieczności poniesienia poszczególnych wydatków merytorycznych, w tym zakupu pomocy, akcesoriów, urządzeń niezbędnych do przeprowadzenia działań. Wskazywano, że Stowarzyszenie dysponuje biurem, sprzętem do prowadzenia zadań w ramach projektów oraz na możliwość nieodpłatnego korzystania z pomieszczeń, tj. biura Stowarzyszenia, bibliotek, ośrodków kultury itp. Uzyskane w trakcie realizacji oszczędności pozwoliły Stowarzyszeniu na przeniesienie zaplanowanych środków na inne działania lub organizację dodatkowych, na co MRPiPS wyrażało zgodę poprzez zawarcie aneksów do umów o realizację zadań publicznych.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 127-143, 146-154, 260-264, 268-270, 275-292; tom 2 str. 16, 39-54, 54-74, 177-181)

1.10. Stowarzyszenie przestrzegało zasady bezpośredniej realizacji zadania, zgodnie z Regulaminami ASOS i nie zlecało wykonania zadań podwykonawcom.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 180-204, 293-317; tom 2 str. 75-99)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Realizując zadania w trzech kontrolowanych projektach w latach 2015-2017 r. Stowarzyszenie sfinansowało ze środków dotacji, niezgodnie z Regulaminami ASOS³³, wydatki stanowiące koszty remontów i inwestycji, niezaliczane do kosztów kwalifikowalnych:

- w 2015 r. za kwotę 590,50 zł zakupiono materiały budowlane, wykorzystane do wyremontowania świetlicy seniorskiej we wsi Michałów w ramach konkursu na inicjatywę seniorską. Wydatek stanowił 0,5% wydatków sfinansowanych z dotacji rozliczonych w sprawozdaniu (126 795,00 zł);
- w 2016 r. za kwotę 1 637,52 zł zakupiono materiały budowlane (elementy instalacji elektrycznej i oświetlenia) oraz usługi wykonania oświetlenia, wykorzystane do realizacji

³¹ Reguła dokonywania płatności w formie bezgotówkowej wprowadzona została w Regulaminie ASOS edycja 2016 i edycja 2017.

³² Dz.U. z 2017 r. poz. 1579, ze zm.

³³ Edycja 2015 – pkt 7.4. ppkt 17 regulaminu; edycja 2016 – pkt 12.5. ppkt 18 regulaminu, edycja 2018 – pkt 7.5. ppkt 16 regulaminu.

inicjatyw grup senioralnych w ramach konkursu „Nasze przyjazne miejsce”³⁴. Wydatek ten stanowił 1,2% wydatków sfinansowanych z dotacji rozliczonych w sprawozdaniu (132 015,00 zł);

- w 2017 r. za kwotę 4 221,08 zł zakupiono materiały (np. farby i płytki ściennie, kostkę brukową) oraz usługi prac ziemnych wykorzystane do realizacji konkursu „Inicjatywa Senioralna 2017”³⁵. Wydatek ten stanowił 3,9% wydatków sfinansowanych z dotacji rozliczonych w sprawozdaniu (107 334,00 zł).

Wszystkie ww. wydatki zostały wykazane i rozliczone w sprawozdaniach z realizacji zadań.

Zdaniem Sekretarza Zarządu ww. wydatki zostały uznane za koszty kwalifikowalne z uwagi na to, że stanowiły nagrody ufundowane w ramach konkursów na inicjatywę seniorską (...).

Zaznaczył również, że zostały zaakceptowane w sprawozdaniach przez MRPiPS.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 207-213, 221-236, 320-327, 331-353; tom 2 str. 100-107, 111-137)

Z informacji uzyskanej z MRPiPS³⁶ wynika, że ww. wydatki stanowią koszty niekwalifikowalne, a zatwierdzenie sprawozdania w generatorze ofert ASOS nie stanowi ostatecznej akceptacji rozliczenia zadania publicznego.

(dowód: akta kontroli tom 2 str. 153- 157)

2. Stowarzyszenie, wyceniając wartość wkładu osobowego projektu ASOS w 2017 r. do pracy świadczonej przez 15 wolontariuszy, polegającej na pomocy organizacyjnej w przygotowaniu i przeprowadzeniu Seniorady, zastosowało stawkę 30 zł, podczas gdy w regulaminie konkursu (pkt. 7.3.) w przypadku prac administracyjnych i pomocniczych godzinę pracy wyceniono na 25 zł.

Z wyjaśnień Sekretarza Zarządu wynika, że zawyżenie o 5 zł stawki było spowodowane pomyłką.

Skutkiem omyłkowego zastosowania nieprawidłowej stawki było zawyżenie o 900 zł³⁷ wartości całkowitej projektu (tj. w sprawozdaniu wykazano 123 635,37 zł). Nieprawidłowość nie miała wpływu na zmniejszenie wartości wykorzystanej dotacji (107 334,00 zł), gdyż udział procentowy dotacji w całkowitym koszcie zadania po odjęciu kwoty zawyżenia (122 735,37 zł) mieścił się w określonym w umowie limicie 90% (wynosił 87,4%).

(dowód: akta kontroli str. tom 2 str. 158-175)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Stowarzyszenie zrealizowało wszystkie działania zaplanowane w ramach projektów dotowanych z ASOS. Oferty zawierały rzetelne dane i informacje, a w sprawozdaniach końcowych z wykonania zadania odniesiono się do zakresu działań wymienionych w tych ofertach. Środki z dotacji wykorzystano w terminach określonych w umowach, na realizację zadań wskazanych w ofertach i sprawozdaniach, przy zachowaniu wymaganego umową procentowego udziału dotacji w całkowitych kosztach zadania. Stowarzyszenie sfinansowało z dotacji i rozliczyło

³⁴ Dotyczy to następujących dokumentów księgowych: faktura VAT nr 699/Z/2016 z 9.11.2016 r. na kwotę 530,10 zł, której przedmiotem był zakup 6 sztuk opraw oświetleniowych i faktura VAT nr F/003680 z 15.11.2016 r. na kwotę 107,42 zł – przewód i gniazdo elektryczne, które zostały zamontowane w miejscu spotkań Grupy Seniorzy Preferują Aktywność „SPA Bończa” oraz rachunek nr 7/2016 z 12.11.2016 r. na kwotę 1 000,00 zł – usługa wykonania oświetlenia przed lokalem – miejscem spotkań seniorów z Klubu Seniora Relaks z Belska Dużego.

³⁵ Dotyczy to następujących dokumentów księgowych: faktura VAT nr 2017/09/0163/OPOM z 15.09.2017 r. na kwotę 1 400,00 zł, której przedmiotem był zakup usługi wykonania prac ziemnych w Michalczewie – teren przy OSP w stawie, która została wykonana w związku z inicjatywą grupy „Młodzi Duchem” z Michalczewska pn. „Spotkanie z żurawiem nad naszym stawem”, faktura VAT nr 476/2017 z 16.09.2017 r. na kwotę 621,09 zł za zakup materiałów (w tym budowlanych) i faktura VAT nr F/00259/17 z 21.09.2017 r. na kwotę 799,99 zł za zakup płytek ściennych - obydwie faktury dotyczą zakupu materiałów wykorzystanych do realizacji inicjatywy grupy seniorskiej pn. SPA Bończa pt. „Senior inicjator-realizator” w ramach której wyremontowano siedzibę spotkań grupy seniorskiej – świetlicy wiejskiej, faktura VAT nr 34/J/09/2017 z 28.09.2017 r. na kwotę 1 400,00 zł – za zakup kostki brukowej, która posłużyła do realizacji przez grupę pn. „Michałowskie Poziomki” inicjatywy senioralnej pn. „Pokonajmy Bariery w drodze do wiary” – przebudowy zniszczonego chodnika prowadzącego do kaplicy.

³⁶ Informacje udzielone w pismach znak DAS.I.0810.30.2018.DZ. z 10 września 2018 r. i znak DAS.I.0810.31.2018.DZ. z 12 września 2018 r.

³⁷ Każdy z wolontariuszy świadczył dobrowolnie 12 godzin pracy, (łącznie 180 godzin). Przy zastosowaniu prawidłowej stawki 25 zł wartość wkładu osobowego wyniosła 4 500,00 zł. W sprawozdaniu w części II w kosztach merytorycznych działanie I.16 (przygotowanie i obsługa Seniorady) wykazano kwotę 5 400,00 zł, tj. zawyżono ją o 900,00 zł.

w sprawozdaniach za lata 2015, 2016 i 2017 wydatki niekwalifikowalne w łącznej kwocie 6,5 tys. zł (tj. 1,8% wydatków z dotacji). Stwierdzona nieprawidłowość w zakresie zawyżenia kosztów wkładu osobowego nie miała wpływu na udział procentowy wykorzystanej dotacji.

2. Osiągnięcie zakładanych efektów i ocena metod ich pomiaru

Opis stanu
faktycznego

2.1. W związku z realizacją projektów w ramach ASOS, Stowarzyszenie prowadziło rozpoznanie potrzeb w zakresie aktywności społecznej osób starszych w kontekście uwarunkowań funkcjonowania lokalnej społeczności. Przygotowując się do realizacji projektu w 2015 r., wykorzystano wyniki badań socjologicznych przeprowadzonych przez Stowarzyszenie (lub na jego zlecenie) w ramach projektów ASOS realizowanych w latach 2013-2014³⁸. Badania uwzględniały specyfikę powiatu grójeckiego, tj. utrzymywanie się większości mieszkańców (w tym seniorów) z sadownictwa oraz całoroczność prac, sprawiająca, że seniorzy mają znacznie mniej wolnego czasu w porównaniu z mieszkańcami miast. Stwierdzono, że oferta instytucji działających na terenie powiatu w zakresie aktywności osób starszych była dopasowana do większości oczekiwań seniorów reprezentujących aktywny styl życia, jednak była ona niewielka na wsiach. Zauważono brak ofert skierowanych dla osób samotnych, biernych, o słabym stanie zdrowia. Instytucje działające na terenie powiatu (instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne) podejmowały inicjatywy międzypokoleniowe, trafnie diagnozowały sytuację lokalnej społeczności i jej potrzeby, jednak brakowało im umiejętności przyciągania nowych członków, szczególnie mężczyzn, nie zawsze potrafiły dotrzeć z ofertą do potencjalnych zainteresowanych. Stowarzyszenie stwierdziło brak działań, które spowodowałyby większe zainteresowanie lokalnych władz grupą społeczną seniorów oraz brak działań wykorzystujących potencjał, kompetencje i doświadczenie osób starszych oraz niewielką liczbę działań obywatelskich, zachęcających do zaangażowania społecznego i wolontariatu. W diagnozie z 2013 r. zarekomendowano m.in. stworzenie silnej grupy reprezentantów seniorów (liderów), która zabiegałaby o uwagę i konkretne przywileje dla całej społeczności seniorów, podjęcie działań zmierzających do stworzenia sieci organizacji senioralnych, w ramach której będą się one wspierać, inspirować i nawiązywać współpracę. W badaniu z 2014 r. skupiono się przede wszystkim na poszczególnych grupach seniorskich działających na terenie działania Stowarzyszenia, zdiagnozowano ich praktyki, cele i zachowania oraz potrzeby i problemy wg podziału ze względu na miejsce działania (miasto i wieś). Głównymi problemami grup seniorskich były: zbyt mała liczba członków, niewielka ilość pieniędzy/niezbędny zaplecza rzeczowego i ostracyzm młodszych pokoleń. Zauważono, że często seniorzy wykazują inicjatywę i energię do działania, jednak nie wiedzą jak to zrobić, dlatego zarekomendowano Stowarzyszeniu m.in. organizowanie szkoleń, warsztatów edukacyjnych i rozwojowych dla seniorów, oraz spotkań i imprez, na których grupy seniorskie mogłyby nawiązać kontakty i wspierać się w działaniach.

(dowód: akta kontroli tom 2 str. 182-252)

Realizując projekty ASOS w latach 2015-2017 na bieżąco analizowano potrzeby seniorów m.in. w ramach seminarium w 2015 r. pt. „Wyzwania i pomysły na działania na rzecz aktywizacji seniorów w powiecie grójeckim”. Pod koniec realizacji projektów przeprowadzono spotkania ewaluacyjne, na których planowano wspólnie z seniorami działania na kolejny rok.

(dowód: akta kontroli str. tom 2 str. 253-295)

Stowarzyszenie współpracowało z urzędami pięciu gmin, na których terenie realizowane były projekty ASOS³⁹, i ich jednostkami organizacyjnymi (np. centrum sportu i rekreacji, zakłady usług komunalnych, domy kultury, biblioteki gminne itp.).

W trakcie prowadzonej kontroli pozyskano informacje od wójtów i burmistrzów, z których wynika m.in., że gminy prowadziły działania na rzecz aktywizacji społecznej osób starszych, przede wszystkim poprzez nieodpłatne udostępnianie pomieszczeń grupom seniorskim (np. na zajęcia rękodzielnicze, sportowe itp.) oraz stałą współpracę ze Stowarzyszeniem W.A.R.K.A., np. przy organizacji Dnia Aktywności Seniora. W żadnej gminie nie powołano rady seniorów,

³⁸ Badanie pn. „Diagnoza dotycząca grup nieformalnych i organizacji działających na rzecz osób starszych w powiecie grójeckim”, przeprowadzone w terminie 24 lipca-13 sierpnia 2013 r., będące elementem projektu realizowanego w ramach ASOS 2012-2013 pn. „Powiatowe Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej Seniorów”, oraz Raport z badań przeprowadzonych w maju 2014 r. w związku z projektem pn. „Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej Seniorów” realizowanym w ramach ASOS 2014-2020.

³⁹ Gmina Warka, Gmina Chynów, Gmina Belsk Duży, Gmina Jasieniec oraz Gmina i Miasto Grójec.

o której mowa w art. 5c ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym⁴⁰, jednak gminy starają się na bieżąco reagować na potrzeby seniorów zgłaszane w urzędach. Jako główne problemy ograniczające aktywność seniorów, wskazali ograniczone fundusze na działalność nieformalnych grup seniorskich, ograniczenia zdrowotne seniorów oraz brak liderów, którzy stanowiliby przykład i inspirację dla pozostałych seniorów. Wszystkie gminy oceniły współpracę ze Stowarzyszeniem W.A.R.K.A. bardzo dobrze. Chętnie biorą udział w wydarzeniach organizowanych w ramach projektów ASOS, w szczególności w 2017 r. brali udział w panelu dotyczącym współpracy samorządu i seniorów oraz w spotkaniach organizowanych przez poszczególne grupy senioralne. Wszystkie gminy wskazały, że głównym efektem programu ASOS na ich terenie był wzrost liczby grup seniorskich (najsukuteczniejszej formy aktywizacji seniorów) oraz wzrost aktywności poszczególnych osób, co było zauważalne w trakcie organizacji imprez masowych pn. Seniorada. Wszyscy ocenili pozytywnie zasady i mechanizmy działania Programu ASOS. Jedyna uwaga zgłoszona przez Burmistrza Warki dotyczyła możliwości finansowania przedsięwzięć w dłuższym okresie (przez cały rok).

(dowód: akta kontroli tom 2 str. 182-184, 297-312)

2.2. Wszystkie badane projekty zrealizowano w ramach priorytetu III ASOS, tj. „Partycypacja społeczna osób starszych”. Stowarzyszenie, zgodnie z ofertami, umowami i sprawozdaniami zaplanowało i zorganizowało trzy imprezy plenerowe dla seniorów⁴¹, w których wzięło udział od 250 do 380 osób. Spotkania obejmowały m.in.: paradę seniorów, zajęcia i warsztaty, stoiska prezentujące poszczególne grupy seniorskie, przegląd twórczości seniorów itp. Przeprowadzono konkursy na inicjatywę seniorską⁴², w ramach których wsparto organizacyjnie i finansowo wymyślone i zrealizowane samodzielnie przez wybrane grupy seniorskie działania np.: warsztaty rękodzieła, decoupage⁴³, spotkania i zabawy andrzejkowe, odnowienia miejsc spotkań itp. W 2015 r. wsparto organizacyjnie i finansowo wizyty studyjne grup seniorskich, w ramach których zorganizowano spotkania pomiędzy grupami o różnym stopniu doświadczenia (grupy „na starcie” odwiedzały grupy dłużej działające i bardziej doświadczone). Działanie to kontynuowano w 2016 r. w ramach konkursu pn. „Partnerstwa grup senioralnych”. Ponadto w 2016 r. zorganizowano akcję pn. „Miejsca przyjazne seniorom”, promującą miejsca uwzględniające potrzeby osób starszych i ułatwiające im aktywne funkcjonowanie w społeczeństwie. Akcję kontynuowano w 2017 r. dokonując jednocześnie weryfikacji 24 miejsc z roku poprzedniego. Dla liderów grup seniorskich, tj. osób najbardziej aktywnych reprezentujących poszczególne grupy organizowano szkolenia i warsztaty wyposażające ich w wiedzę, umiejętności i kompetencje w zakresie organizowania działań grup seniorskich. W 2015 r. w ramach „Akademii lidera seniora powiatu grójeckiego” przeprowadzono m.in. szkolenie z nowych technologii, po którym każda grupa otrzymała tablet z dostępem do Internetu. W 2016 r. w ramach zjazdów „Sieci aktywnych seniorów” przeprowadzono m.in. warsztaty w zakresie tworzenia „Bazy zasobów” tj. bazy rzeczy i umiejętności, które mogą być przedmiotem „wymiany” (użyczania/pożyczania) pomiędzy grupami seniorskimi tak, aby mogły one realizować własne działania. Działania te były kontynuowane w 2017 r. m.in. poprzez warsztaty w zakresie zdobywania kompetencji do zarządzania grupą.

W celu zwiększenia poziomu współpracy i dialogu pomiędzy grupami senioralnymi a lokalnym samorządem, w 2017 r. zorganizowano wizytę studyjną grup senioralnych w Elku, w trakcie której liderzy mieli okazję spotkać się i porozmawiać z przedstawicielami Elckiej Rady Seniorów. Grupy realizujące inicjatywy senioralne zorganizowały spotkania z lokalnymi władzami samorządowymi⁴⁴. Wszystkie działania zostały zrealizowane zgodnie z planowanym czasem i liczbą uczestników.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 180-186, 207-208, 294-298, 320-321; tom 2 str. 76-81, 100-101, 297-312)

⁴⁰ Dz.U. z 2018 r. poz. 994, ze zm.

⁴¹ W 2015 r. był to „Dzień aktywności seniora powiatu grójeckiego”, w 2016 r. – „Targi grup senioralnych”, w 2017 r. – „Seniorada – spotkanie i nauka w działaniu”.

⁴² W 2015 r. była to „Inicjatywa Seniorska 2015”, w której wsparcie otrzymało siedem grup seniorskich w tym finansowe w wysokości do 1 400,00 zł, w 2016 – Akcja „Nasze przyjazne miejsce” – wsparcie uzyskało siedem grup w tym finansowe w kwocie 1 000,00 zł, w 2017 r. – „Inicjatywa Senioralna 2017” – osiem grup po 1 400,00 zł każda.

⁴³ Słowo decoupage pochodzi od francuskiego czasownika „decouper” – wycinać.

⁴⁴ Osiem spotkań, na których grupy przedstawiały swoje cele, sposoby działania i plany odnośnie Rad Senioralnych, których działanie poznały w trakcie wizyty studyjnej w Elku.

Realizowane w latach 2015-2017 projekty były promowane w ramach tzw. Sieci Aktywnych Seniorów, poprzez liderów poszczególnych grup seniorskich. Korzystano ze strony internetowej Stowarzyszenia, profilu na popularnym portalu społecznościowym, publikowano ogłoszenia w prasie lokalnej i rozwieszano plakaty informujące o organizacji wydarzeń. Swoją ofertę Stowarzyszenie kierowało do seniorów – mieszkańców powiatu grójeckiego.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 117, 125, 126, 207, 208, 251, 258, 259, 320, 321; tom 2 str. 16, 22, 23, 100, 101)

W celu pomiaru rezultatów realizowanych zadań, określone zostały skwantyfikowane wskaźniki (ilościowe i jakościowe), wskazano oczekiwane (ilościowe/procentowe) wartości tych wskaźników. W ofertach podano również źródła weryfikacji danych (listy obecności, dokumentacja zdjęciowa, wnioski z ewaluacji projektów, itp.). W sprawozdaniach z wykonania zadania wartości wskaźników podano zgodnie ze stanem faktycznym. W ocenie kontrolujących przyjęte wskaźniki pozwalają na właściwą weryfikację realizacji określonego celu zadania.

Jako główne rezultaty zakładane przy realizacji projektów Stowarzyszenie wskazywało:

- w 2015 r. m.in. wzrost zainteresowania aktywizacją w grupach seniorskich u ok. 25 przedstawicieli lokalnych instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych (m.in. grup seniorskich), wzrost poziomu wiedzy i motywacji do działania poprzez powstanie trzech nowych grup seniorskich
- w 2016 r. m.in. wzrost rozpoznawalności grup senioralnych u około 200 seniorów niezrzeszonych w grupach, wzrost wpływu seniorów na kształtowanie otoczenia przyjaznego seniorom poprzez realizację nowych inicjatyw seniorskich, wzrost poziomu umiejętności związanych z realizacją inicjatyw partnerskich u 25 liderów odbywających szkolenia
- w 2017 r. m.in. wzrost poziomu wiedzy nt. tworzenia rad seniorów u ok. 18 osób biorących udział w wizycie studyjnej w Elku i ok. 25 seniorów biorących udział w szkoleniach w ramach zjazdów „Sieci aktywnych seniorów”, wzrost poziomu współpracy i dialogu pomiędzy grupami senioralnymi a lokalnym samorządem poprzez udział ok. 320 seniorów i przedstawicieli pięciu samorządów gminnych w Senioradzie.

Analiza sprawozdań i dokumentacji z przeprowadzonych działań wykazała, że rezultaty zostały osiągnięte na zakładanym poziomie.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 126-146, 180, 186, 187, 251, 259-267, 293, 294, 298, 299; tom 2 str. 16, 24-36, 75, 76, 81, 82, 296)

Jak poinformował Sekretarz Zarządu, realizując projekty w ramach ASOS, Stowarzyszenie zakładało ciągły rozwój aktywności seniorów w ramach długofalowego procesu. W 2015 r. na terenie powiatu grójeckiego było 14 grup seniorskich, w tym osiem aktywnych, a po czterech latach realizacji ASOS liczba aktywnych grup stale współpracujących ze Stowarzyszeniem W.A.R.K.A. wzrosła do 21. W Senioradzie w 2015 r. uczestniczyło ok. 300 osób, a w 2018 r. było ich ok. 450.

(dowód: akta kontroli tom 2 str. 296)

Stowarzyszenie corocznie przeprowadzało ewaluację projektów (poprzez ankiety lub wywiady grupowe), przedstawiając wnioski i rekomendacje działań na kolejne lata, które były uwzględniane w ofertach przedstawianych do MRPiPS w ramach konkursów ASOS

(dowód: akta kontroli tom 2 str. str. 253-295)

Przeprowadzone, w trakcie kontroli NIK, badanie ankietowe wśród beneficjentów dwóch projektów⁴⁵ wykazało m.in., że zdecydowana większość seniorów (42 osoby, tj. 91,3%) biorących udział w projektach ASOS w latach 2016-2017 słyszała o Rządowym Programie na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych. Wszyscy (46 osób) ocenili, że informacja o organizowanych wydarzeniach była wystarczająca i odpowiednio dostępna. Głównym źródłem informacji były zaproszenia skierowane przez Stowarzyszenie (36 osób) oraz kontakt z organizacjami senioralnymi (22 osoby), w dalszej kolejności informację uzyskiwano z ogłoszeń/plakatów (dziewięć osób), znajomych i rodziny (osiem osób) i Internetu (sześć osób).

⁴⁵ Badanie przeprowadzone wśród seniorów uczestniczących w projektach ASOS realizowanych przez Stowarzyszenie W.A.R.K.A. w latach 2016-2017. Ankiety skierowano do 100 seniorów (po 50 osób – uczestników każdej edycji). W ankiecie udział wzięło 46 osób (22 osoby – edycja 2016 i 24 osoby – edycja 2017), w tym 38 kobiet i ośmiu mężczyzn, 25 ankietowanych posiadało wykształcenie wyższe, 13 podstawowe, sześć wyższe. Mieszkańcami wsi były 32 osoby, 10 mieszkańcami miasta do 20 tys. mieszkańców, jedna osoba miasta powyżej 20 tys. mieszkańców. Średnia wieku ankietowanych wyniosła 67 lat. Dane nie sumują się, ponieważ nie wszyscy udzielili odpowiedzi na wszystkie pytania lub zaznaczyli kilka odpowiedzi.

Do najważniejszych oczekiwań seniorów (ankietowani udzielali kilka odpowiedzi) należało miłe spędzenie wolnego czasu (39 osób), przebywanie wśród ludzi (35 osób), możliwość podzielenia się m.in. własnymi pomysłami i umiejętnościami (34 osoby). Dla 31 osób ważnym okazało się włączenie się w działania środowiska lokalnego. Oczekiwania 71,7% ankietowanych zostały w większości lub całkowicie spełnione. Tylko jedna osoba wskazała, że jej oczekiwania zostały spełnione w niewielkim stopniu. Powyżej oczekiwań oceniło 15,2% ankietowanych. Wydarzeniami organizowanymi w ramach ASOS, w których najczęściej seniorzy brali udział były wycieczki i występy artystyczne (po 69,6% ankietowanych), kursy posługiwania się nowymi technologiami (56,5%) i zajęcia hobbystyczne (52,2%). Większość (52,2%) seniorów oceniło organizację wydarzeń na poziomie bardzo dobrym, 19,6% na poziomie wzorowym, jedna osoba – niedostatecznym. Czternaście osób (30,4%) brało udział w wydarzeniach po raz pierwszy. Zdecydowana większość, tj. 95,7% ankietowanych, kontynuowała swój udział w wydarzeniach ASOS w roku 2018.

(dowód: akta kontroli tom 2 str. 313-324; tom 3 str. 1-323)

2.3. W trakcie kontroli Stowarzyszenie zwróciło uwagę na trudność przy realizacji programu ASOS, polegającą na opóźnieniu w podaniu wyników konkursów i związaną z tym niepewność, czy Stowarzyszenie zdoła terminowo i zgodnie ze złożonym harmonogramem przeprowadzić zamierzone działania. Długie oczekiwanie na podpisanie umowy, nawet do dwóch miesięcy, wpłynęło na utrudnienia w planowaniu wydatków w ramach projektu, jednak nie spowodowało skrócenia okresu realizacji zadań.

(dowód: akta kontroli tom 2 str. 185)

Stowarzyszenie W.A.R.K.A. prowadzi różne działania wspierające budowanie aktywnych społeczności, w tym senioralnych w ramach programu pn. „Działaj Lokalnie”. Jak wyjaśniła Sekretarz Zarządu Stowarzyszenia, bez dofinansowania ze środków ASOS, stowarzyszenie nie byłoby w stanie zorganizować działań na taką skalę i tak usystematyzowanych. Program ASOS pozwolił na powstanie około dziesięciu nowych grup senioralnych. Pod opieką organizacji znajdowało się 21 grup senioralnych z powiatu grójeckiego obejmujących łącznie około 500 osób powyżej 60 roku życia.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 24-97; tom 2 str. 185)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Projekty zrealizowane przez Stowarzyszenie były zgodne z priorytetami i kierunkami określonymi w programie ASOS, wyznaczały trendy w polityce senioralnej gmin, na terenie których były realizowane. Zakładane w umowach cele i rezultaty zadania publicznego zostały osiągnięte oraz odpowiadały na potrzeby aktywnych osób starszych, które były diagnozowane w trakcie i na zakończenie każdego projektu

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli⁴⁶, wnosi o zwrot do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej kwot dotacji wykorzystanych w latach 2015, 2016 i 2017 niezgodnie z przeznaczeniem w łącznej kwocie 6 449,10 zł wraz z należnymi odsetkami.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, a drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie.

⁴⁶ Dz.U. z 2017 r. poz. 524, ze zm.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag i
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, września 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura NIK w Warszawie

Kontroler
Ilona Bożek
specjalista k.p.